

УДК 349.41.

МАЙДАН НЕЗАЛЕЖНОСТІ 2004-ГО... ЩО Ж ВІДБУЛОСЯ?

Морарь М.В., к. іст. н., доц.

Морарь Н.П., к. іст. н., доц.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Тел./факс 8-(0619)-42-35-58

Анотація – аналізується політичний кризи 2004 р: боротьба за владу, прагнення однієї політичної сили або однієї групи політиків монополізувати владу.

Ключові слова - влада, революція, політика, корупція.

Майдан Незалежності став головною історичною сценою українських політиків. На фоні вируючого багатотисячного Хрещатика і відбулася так звана «помаранчева революція» у результаті якої третім президентом України стає В.А. Ющенко.

Слід зазначити, що у політиків і політологів немає єдиної думки з приводу подій на майдані: чи була це революція? Наприклад Л. Кравчук заявив: «Це була не революція. У 1991 році була революція, змінилася система: замість соціалізму – плюралізм, вибори, ринкові відносини між країнами і всередині. Це зміна команди. Революція – це коли міняються основи життя. У цьому ж випадку змінилися персоналії, які, до речі, були при владі до цього». Д. Видрін вважає це революцією, під час якої мільйонери перемогли мільярдерів. Автор цікавої книги «Леонід Кучма. Справжня біографія другого президента України», Г. Корж вважає, що це була боротьба за владу двох угруповань: донецького, що спирається на підтримку інших антиющенківських сил, і конгломерату політиків і підприємців, що не зуміли зміцнитися за десятиріччя режиму Кучми. Влада в результаті виборів не змінилася, помінялися особи в ній.[1]

З вищенаведеними оцінками подій майдану можна погодитися. Проте слід підкреслити, що у правовій державі питання про владу не повинне вирішуватися на майданах, тим більше, за допомогою грошей. Ніколи раніше, не тільки в Україні, але і в цілому світі гроші не визначали політику. 21 сторіччя зіткнулося з унікальним світовим явищем: гроші переважають над законами і грають визначальну роль у політиці, можливо тому, нове сторіччя стає все більш жорстоким і підступним, залишаючи все менше місця для загальнолюдських цінностей, для моралі, правди і справедливості.

Ідеї та гасла команди Ющенка отримали широку підтримку. Вони були дійсно привабливі і відповідали надіям українського народу. Наприклад, через рік кожний українець відчує зростання власного добробуту, боротьбу з корупцією і затвердження в суспільному житті високих правових і моральних

стандартів, відділення бізнесу від політики, прагнення до швидкої європейської інтеграції. Політичний період деклараций максималізму і пристрасної риторики залишився позаду. Настав час підсумків. Перші результати діяльності третього президента не радують український народ. Сьогоднішня реальність українського суспільства свідчить про те, що фактично стали нездійсненними ті зобов'язання, які в ході «помаранчевої революції» узяли на себе нові лідери.

Досі не вироблено ясну стратегію розвитку країни. Йде вічний пошук варіанту створення нової моделі української держави, держави європейського зразка. У цих умовах знову, як справедливо відзначає економіст В. Врубльовський, з'являються плани, нездійсненність яких вже доведено практикою перших років незалежності. Особливо помітний розрив політичної теорії і практики в соціально-економічній сфері, однобічна оцінка можливостей українського суспільства, спроби переорієнтації на чужі моделі менеджменту. Президент наполегливо продовжує говорити, як тоді, на майдані, про європейський вибір. Однак не вдалося досягти швидкої європейської інтеграції, як було обіцяно. [2]

У галузі економіки особливих чудес не відбулося. Здійснення обіцянки В. Ющенка, що «завтра прокинемося в новій країні» народ не відчуває. Не виконано обіцянки щодо створення 5 млн. робочих місць, відділення бізнесу від влади, ведення активної боротьби з економічною і політичною корупцією. Поглиблюється соціально-класовий розкол суспільства. Практично відсутня соціально-орієнтована політика прибутків. Населення розділено на багатих і бідних. Біля межі бідності знаходиться майже половина населення країни. Великий національний капітал процвітає, а у малого і середнього бізнесу підтримка з боку держави недостатня для того, щоб прискорити формування середнього класу як основи політичної та економічної стабільності. Згідно з даними, опублікованими на особистому сайті Президента, В. Ющенко в 2006 році заробив трохи більше 1,141 млн. гривень. Із них зарплата – 489 тис. гривень, а інше – дивіденди від внесків і прибутки від наукової і творчої роботи. [3] Виходить, наш президент – найбагатший в Україні. Щоправда, серед тих чиновників, які декларували свої прибутки.

Роки правління В.Ющенка проходять у протистоянні між прем'єром і президентом, прем'єром і Верховною Радою, всередині самої Ради, а також міжособовому протистоянні. Україна знаходиться в глибокій політичній кризі. Президенту не вдалося знайти шлях політичної консолідації суспільства та зміцнити єдність країни. Підписаний політичний Універсал національної єдності не працював. Слово «конфліктність» стало визначаючим при характеристиці відносин між політичними силами і гілками влади.

Головна причина політичної кризи – боротьба за владу, прагнення однієї політичної сили або однієї групи політиків монополізувати владу. Народ розчарований, і все збільшується дефіцит громадської довіри до влади. Згідно з соціологічними дослідженнями, рівень довіри до В. Ющенка в

березні 2007 року склав 35 %, а кількість тих, хто не довіряє, збільшилася з вересня 2006 року з 53 до 60 %. Те саме можна сказати і про В. Януковича, який з вересня минулого року втратив довіру 5 % українців, у березні йому довіряли 44% громадян. Положення В. Януковича обтяжувалося ще і тим, що баланс недовіри до його уряду був втричі вище (-21%), ніж до нього особисто і трохи поступався балансу недовіри до президента (-25%). Ще нижче рівень довіри у О. Мороза: він практично втратив власний рейтинг і став в очах виборців безликим представником Верховної Ради. І спікеру, і парламенту в березні 2007 року довіряли всього 29 % і не довіряли 62 % респондентів [4]. Ці цифри красномовно показують, що українські політики, займаючись конфронтацією, втратили зв'язок із народом. Цікаво, що покажуть дострокові вибори парламенту у вересні 2007 року. Чи дадуть вони відповідь на головне питання: що повинно відбутися для того, щоб суспільство відчуло реальну надію на розумне і прогресивне керівництво країною?

Наведені факти, політологічний аналіз та останні політичні події (розпуск парламенту та позачергові вибори) підтверджують, що нова «помаранчева влада» так і не відбулася. Відбувся розрив між «ідеологією майдану» і «владою Ющенка». І, найголовніше, президент ще не піднявся до рівня президента всіх українців – немає стратегії національного розвитку. У зв'язку з цим виникає питання: а чи була революція? Може, як справедливо помічає В. Врублевський, просто були «помаранчеві події», які дійсно вразили Україну, але не більше. Дійсно, нічого не зроблено для тих людей, які скандували на майдані «так». Щось подібне вже було і залишилося в історії, але не стало для сьогоденних політиків уроком: Українська Народна Республіка, яку втратили не тільки під тиском зовнішніх обставин, там теж багато говорили і мало робили.

Література:

1. Корж Г.П. Леонид Кучма. Настоящая биография второго президента Украины. Харьков.: Фолио, 2005, с 332 – 333.
2. Врублевский В.К. Знаковые феномены: Леонид Кравчук, Леонид Кучма, Виктор Ющенко. Записки “аппаратника”. Киев, “Интеллект”, 2005 с 38 - 40.
3. Аргументы и факты в Украине, 2007, №17, с. 4.
4. Там само, с 11.

Morar M.V., Morar N.P. The Square of Independence of year 2004... What did happen?

Summary

The political is analysed crises of 2004: a race is for power, aspiration of one political force or one group of politicians to monopolize power.